

FM: Eiropas Komisija būtiski paaugstina Latvijas izaugsmes prognozes

Publicēts: 31.01.2018.

Eiropas Komisija (EK) ir atjaunojusi un šodien publicējusi Eiropas Savienības (ES) un tās dalībvalstu, tai skaitā Latvijas, ekonomiskās izaugsmes un fiskālo rādītāju prognozes. Salīdzinājumā ar maijā publiskotajām prognozēm jaunākajās EK prognozēs Latvijas ekonomiskā izaugsme šim gadam tikusi būtiski paaugstināta - par 1 procentpunktu jeb līdz 4,2%. Nākamajam gadam izaugsmes prognoze nav mainīta un ir saglabāta 3,5% līmenī, savukārt 2019.gadam EK Latvijai paredz 3,2% lielu IKP pieaugumu.

Spēcīgo ekonomikas izaugsmi šogad nosaka vairāki faktori, tajā skaitā strauji augošais iekšējais patēriņš, noturīgais ārējais pieprasījums, kā arī būtiska investīciju aktivitātes atjaunošanās, savās prognozēs norāda EK. Arī vidējā termiņā šiem faktoriem būs liela nozīme ekonomiskās izaugsmes nodrošināšanā, lai arī 2018.gadā ES fondu investīciju plūsmas kļūs mērenākas, kas noteikts kopējo ieguldījumu bruto pamatkapitālā izaugsmes tempu normalizēšanos. Saskaņā ar EK prognozēm, investīcijas Latvijā šogad palielināsies par 17,8% un par 5,5% un 4% attiecīgi 2018. un 2019.gadā. Savukārt privātā patēriņa pieauguma izmaiņu dinamika nebūs tik krasa - šogad privātais patēriņš kāps par 4,3%, par 4% nākamgad un par 3,9% 2019.gadā. EK atzīmē, ka papildus citiem faktoriem nākamajā gadā patēriņu pozitīvi ietekmēs nodokļu reformas īstenošana.

Tajā pašā laikā spēcīgais ārējais pieprasījums veicinās Latvijas preču eksporta pieaugumu, taču pakalpojumu eksportā tiek prognozēta palēnināšanās, kritot tranzīta pakalpojumu pieprasījumam no Krievijas. Savukārt preču un pakalpojumu importā tiek prognozēts spēcīgs pieaugums - šogad to noteiks *airBaltic* lidmašīnu iegāde un vidējā termiņā importu veicinās noturīgais iekšējais pieprasījums. EK prognozes attiecībā uz preču un pakalpojumu eksporta izaugsmi šogad, 2018. un 2019.gadā ir attiecīgi 3,8%, 4,2% un 4%. Preču un pakalpojumu imports šajos gados attiecīgi pieaugs par 7,9%, 5,1% un 4,5%. Tādējādi importa izaugsmei pārsniedzot eksporta pieaugumu, Latvijas tekošā konta bilance pasliktināsies, taču jau 2018.gadā deficīta līmenis kļūs mazāks.

Augot ekonomikai, EK prognozē nozīmīgu bezdarba līmeņa kritumu - no 8,4% 2017.gadā līdz 7,3% 2019.gadā. Līdz ar to, strauji sarūkot bezdarba līmenim un samazinoties brīvajam darbaspēkam, rodas būtisks spiediens uz atalgojumu. Turklāt EK norāda, ka šogad darbinieku atalgojuma pieaugumu lielā mērā veicinās neoficiāli izmaksāto algu jeb "aplakšņu algu" apkarošana un 2018.gadā minimālās darba samaksas kāpums.

EK atzīmē, ka straujais darbinieku atalgojuma pieaugums attiecīgi veicinās patēriņa cenu kāpumu, kas atbilstoši EK prognozēm sasniegs 2,9% šogad un 2,8% nākamgad (salīdzinājumam - iepriekš EK patēriņa cenu pieaugumu prognozēja 2,2% un 2% līmenī attiecīgi 2017. un 2018.gadā). EK atzīst, ka šogad enerģijas cenu ietekme uz inflāciju bija ierobežota, taču negaidītais pārtikas cenu pieaugums nodrošināja samērā spēcīgu patēriņa cenu kāpumu gada pirmajā pusē.

Jāatzīmē, ka faktori, kas EK skatījumā nodrošinās Latvijas ekonomikas spēcīgo izaugsmi, ir līdzīgi tiem, kas ir pamatā Finanšu ministrijas (FM) prognozēm, kas tika izstrādātas šā gada jūlijā. Taču tā kā FM, izstrādājos makroekonomisko rādītāju prognozes 2018.gada budžeta sagatavošanas vajadzībām, balstījās uz 2017.gada pirmā ceturkšņa IKP datiem, bet EK uz prognožu izstrādāšanas brīdi bija pieejami jau trīs ceturkšņu dati, tas radījis zināmas atšķirības redzējumā par ekonomiskās izaugsmes prognozēm. Tādējādi FM prognozes ir piesardzīgākas, 2017.gadam paredzot IKP pieaugumu par 3,7%, 2018.gadam par 3,4% un 2019.gadam EK un FM izaugsmes prognozes sakrīt (3,2%). Salīdzinot EK un FM iekšzemes kopprodukta prognozes, svarīgi ir ne tikai pieauguma tempi, bet arī IKP apmēri faktiskajās cenās, kas tiek izmantoti fiskālajos aprēķinos. Jaunākie EK dati rāda, ka Komisijas prognozes par IKP faktiskajās cenās ir tuvas FM prognozēm gan 2017., gan 2018.gadam, lai gan EK prognozētie ekonomikas izaugsmes tempi šim gadam ir straujāki. Tāpat, vidējā termiņā FM paredz mērenāku bezdarba līmeņa kritumu, tajā pašā laikā inflācijas prognozes FM un EK šogad un nākamgad ir ļoti līdzīgas - tuvu 3% līmenim.

EK prognozes par valsts budžeta galvenajiem rādītājiem turpmākajiem diviem gadiem ir līdzīgas FM prognozēm.

Atbilstoši EK vērtējumam vispārējās vadības budžeta nominālais deficīts 2018. gadā tiek prognozēts 1,0% no IKP, savukārt 2019. gadā – 1,1% no IKP. Atbilstoši FM prognozēm, uz kuru pamata tika sagatavots likumprojekts “Par valsts budžetu 2018.gadam” un likumprojekts “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020.gadam” 2018.gadā nominālā deficīta prognoze ir 1,0% no IKP, kas sakrīt ar EK vērtējumu, savukārt 2019.gadā deficīts tiek prognozēts 0,9% no IKP apmērā.

Vispārējās valdības budžeta strukturālā deficīta prognoze EK vērtējumā 2018.gadā ir 1,8% no IKP, savukārt 2019.gadā – 1,6% no IKP. Savukārt atbilstoši FM veiktajiem aprēķiniem, kas tika veikti izstrādājot likumprojektu “Par valsts budžetu 2018.gadam” un likumprojektu “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020.gadam”, strukturālā deficīta apmērs saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta metodoloģisko pieeju 2018. gadā tika novērtēts 1,7% no IKP un 1,5% no IKP.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-eiropas-komisija-butiski-paaugstina-latvijas-izaugsmes-prognozes>